

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/188400,Uroczystosci-w-Sulkowicach-w-zwiazku-z-80-rocznica-niemieckiej-pacyfikacji-miejs.html>
04.03.2026, 22:48

Uroczystości w Sułkowicach w związku z 80. rocznicą niemieckiej pacyfikacji miejscowości

14 lipca 2023 r. w Sułkowicach (pow. myślenicki) uczczono 26 ofiar niemieckiej pacyfikacji tej miejscowości oraz pobliskich Harbutowic, które okupanci przeprowadzili 24 lipca 1943 r. W uroczystości wziął udział prezydent Andrzej Duda. IPN reprezentował dyrektor krakowskiego oddziału dr hab. Filip Musiał.

14.07.2023

Po mszy w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sułkowicach zebrani przeszli pod pomnik ofiar niemieckiej zbrodni. Gospodarzem uroczystości był burmistrz Sułkowic Artur Grabczyk.

Niemiecka pacyfikacja Sułkowic i Harbutowic

Niemal dokładnie miesiąc po pacyfikacji Krzeczowa, Niemcy dokonali podobnej operacji policyjnej, wymierzonej w mieszkańców Sułkowic i Harbutowic. 24 lipca 1943 r. miejscowości te zostały otoczone przez siły niemieckiej policji bezpieczeństwa (z pionu Gestapo) z Krakowa, a także oddziały policji porządkowej – 4. kompanię I batalionu wartowniczego policji z XXI Okręgu Wojskowego, żandarmerię niemiecką oraz policję granatową.

Pacyfikacja zaczęła się nad ranem, przy czym Niemcy mieli ze sobą listę poszukiwanych osób, sporządzoną prawdopodobnie na podstawie danych uzyskanych od penetrujących ten teren prowokatorów i agentów. W Sułkowicach przeprowadzono rewizję w zabudowaniach, a zatrzymanych zgromadzono na tzw. placu bydłowym, gdzie kazano im leżeć twarzą do ziemi.

Jeden z mężczyzn próbował uciec. Został zastrzelony. Jednocześnie w pobliskiej stodole urządzono miejsce przesłuchań, gdzie poprzez brutalne bicie wymuszano na zatrzymanych zeznania. Po kilku godzinach, gdy przeprowadzone przez Niemców doraźne śledztwo dobiegło końca, sąd policyjny skazał na karę śmierci 21 osób, które odprowadzono nad wykopany wcześniej dół koło cmentarza i tam zamordowano.

Równolegle z działaniami w Sułkowicach druga część ekspedycji przeprowadzała akcję na terenie Harbutowic. Wprawdzie Niemcy nie znaleźli tam osób, których poszukiwali, ale w czasie akcji zabili czterech mieszkańców wsi, których ciała następnie przewieziono do Sułkowic i pochowano razem z tamtejszymi ofiarami.

Łącznie w czasie pacyfikacji obu wsi zginęło 26 osób. Kolejnych kilkadziesiąt aresztowano i osadzono w obozie pracy ZAL Płaszów lub wysłano na roboty do Niemiec. W lipcu 1945 r. ekshumowano ciała zabitych i uroczystie pochowano na cmentarzu parafialnym, gdzie znajduje się ich trwałe upamiętnienie.